SKLEPI

SKLEP KOMISIJE

z dne 25. januarja 2012

o pomoči, ki jo je Grčija odobrila pridelovalcem žita in zadrugam za zbiranje žit

št. SA 27354 (C 36/10) (ex NN 3/10, ex CP 11/09)

(notificirano pod dokumentarno številko C(2011) 9335)

(Besedilo v grškem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2012/320/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu s prvim pododstavkom člena 108(2) Pogodbe [1], in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

I. POSTOPEK

(1) Komisija je bila 18. novembra 2008 po elektronski pošti obveščena o pomoči, ki naj bi jo Grčija odobrila pridelovalcem žita in združenjem kmetijskih zadrug za zbiranje žita. Pomoč naj bi bila dodeljena v obliki brezobrestnih posojil. Komisija je z dopisom z dne 21. novembra 2008 pozvala grške organe, naj predložijo informacije o zadevni pomoči.

(2) Komisija je z dopisom z dne 24. novembra 2008 pritožnico pozvala, naj predloži popoln obrazec za pritožbe. Komisija je obrazec prejela 8. januarja 2009.

(3) Ker Komisija od grških organov ni prejela odgovora na dopis z dne 21. novembra 2008, jim je po prejetju obrazca za pritožbe 23. januarja 2009 poslala še en dopis, v katerem je zahtevala informacije o zadevnem ukrepu. Ker grški organi niso odgovorili do roka iz dopisa, jim je 24. marca 2009 poslala opomin.

(4) Grški organi so 14. maja 2009 Komisiji poslali dopis, v katerem so predložili le zelo omejene informacije o pomoči, v zvezi s katero je bila vložena pritožba. Komisija je 11. junija 2009 grškim organom poslala še eno zahtevo po informacijah, ki je vsebovala podrobnejša vprašanja v zvezi z domnevno državno pomočjo.

(5) Grški organi so 20. julija 2009 Komisijo prosili za podaljšanje roka za predložitev zadevnih informacij do 30. avgusta 2009. Komisija je to podaljšanje odobrila v dopisu z dne 23. julija 2009. Grški organi so v elektronski pošti z dne 1. septembra 2009 prosili za ponovno podaljšanje roka za en mesec. Komisija je z dopisom z dne 14. septembra odobrila drugo podaljšanje roka do 30. septembra 2009.

(6) Komisija več kot dva meseca po izteku tega roka še vedno ni prejela odgovora, zato je 1. decembra 2009 grškim organom poslala opomin, v katerem je rok za predložitev informacij podaljšala še za en mesec. Komisija je v opominu grške organe opozorila, da bo, če odgovora ne bo prejela v določenem roku, zahtevala predložitev informacij (odredba o predložitvi podatkov) v skladu s členom 10(3) Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES [2] (*). Poleg tega je bila zadeva 26. januarja 2010 vpisana v register nepriglašene pomoči pod številko NN 3/10.

[1] UL C 90, 22.3.2011, str. 11.

[2] UL L 83, 27.3.1999, str. 1.

(*) Ki je nato postal člen 88 Pogodbe ES. Člena 87 in 88 Pogodbe ES sta 1. decembra 2009 nadomestila člena 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije

(7) Grški organi do izteka roka, ki ga je določila Komisija, niso predložili nobenih informacij. Zato je Komisija 10. marca 2010 sprejela sklep v skladu s členom 10(3) Uredbe (ES) št. 659/1999, s katerim je od grških organov zahtevala, da ji predložijo zahtevane informacije.

(8) Grški organi so odgovorili 19. marca 2010. V odgovoru so trdili, da so na dopis Komisije z dne 1. decembra 2009 odgovorili z dopisom z dne 9. februarja 2010. Komisija je v dopisu z dne 17. maja 2010 grškim organom poslala več dodatnih vprašanj. Poleg tega jih je pozvala, naj predložijo dokaz, ki potrjuje, da so ji 9. februarja 2010 poslali dopis. Medtem je Komisija od pritožnice prejela dodatne informacije v zvezi z zadevno pomočjo. Zato je grškim organom 18. junija 2010 poslala še en dopis, v katerem jim je omogočila, da predložijo pripombe o teh novih informacijah. Grški organi so Komisiji odgovorili z dopisom z dne 17. maja 2010, vendar niso predložili nobenega dokaza, ki bi potrjeval, da so Komisiji 9. februarja 2010 poslali dopis. Grški organi so 30. septembra 2010 odgovorili na dopis Komisije z dne 18. junija 2010.

(9) Komisija je z dopisom z dne 15. decembra 2010 obvestila Grčijo o odločitvi, da bo na podlagi člena 108(2) Pogodbe začela postopek v zvezi zadevno pomočjo. Grški organi so v dopisu z dne 21. januarja 2011 Komisiji predložili svoje pripombe glede odločitve Komisije z dne 15. decembra 2010. Komisija je v dopisu z dne 5. maja 2011 grškim organom poslala nekaj dodatnih vprašanj; na dopis so grški organi odgovorili 6. junija 2011.

(10) Odločitev Komisije o začetku postopka je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* ([3]). Komisija je zainteresirane strani pozvala, naj predložijo pripombe v zvezi z zadevnim ukrepom. Komisija je prejela pripombe ene zainteresirane strani, ki je trdila, da so zadevni ukrepi nezakoniti. Grški organi so bili o teh pripombah obveščeni, svoje pripombe pa so predložili v dopisu z dne 1. decembra 2011.

II. PODROBEN OPIS POMOČI

II.1 Pritožba

(11) Komisija je bila 18. novembra 2008 po elektronski pošti obveščena o pomoči, ki naj bi jo Grčija odobrila za pridelovalce žita in združenja kmetijskih zadrug. Glede na to pritožbo naj bi bila pomoč dodeljena združenjem kmetijskih zadrug v sektorju žit v obliki brezobrestnih posojil v višini 150 milijonov EUR.

([3]) Glej opombo 1.

II.2 Ozadje

(12) Glede na informacije, ki so jih predložili grški organi, so grški kmetje leta 2008 posadili 60 tisoč hektarov (600 000 *stremat*) koruze več kot leto prej. To je povzročilo znatno prekomerno pridelavo koruze in posledično znižanje cen. Enako se je zgodilo v primeru pšenice. Grška vlada se je zaradi navedenega in zaradi gospodarske krize odločila, da bo grškim pridelovalcem odobrila pomoč.

(13) Po navedbah grških organov je bila pomoč odobrena organizacijam proizvajalcev, tj. združenjem kmetijskih zadrug. Združenja kmetijskih zadrug niso imela potrebnih sredstev, da bi prispevala k povečanju prihodka pridelovalcev, zaradi finančne krize pa tudi niso imela dostopa do finančnih trgov, da bi lahko dobila posojilo. Grški organi so poleg tega trdili, da bi cene močno padle in da bi imeli pridelovalci znatne izgube, če bi zadruge pozimi leta 2008 prodale zbrano količino žit. Da bi se preprečil padec cen žita in zagotovil minimalni prihodek kmetom, se je grška vlada odločila, da bo združenjem kmetijskih zadrug in posredno kmetom (ki so svoje pridelke dostavili zadrugam) odobrila pomoč v obliki posojila z državnim poroštvom in subvencioniranjem obrestne mere. Po mnenju grških organov bi se zneski posojil, odobreni združenjem kmetijskih zadrug, nato prenesli na pridelovalce, in sicer za količino žit, ki so jih leta 2008 kupila ali prejela združenja kmetijskih zadrug. Zaradi dolgotrajne krize na trgu za žito so grški organi podaljšali rok za vračilo posojil do 30. septembra 2010.

II.3 Ukrep

(14) Grški organi so sprejeli več sklepov o uveljavitvi zadevne pomoči.

(15) Sklep grškega ministra za gospodarske zadeve in finance št. 56700/B.3033 z dne 8. decembra 2008 med drugim določa:

„Člen 1. Odobreno je subvencioniranje obrestne mere za posojila, ki so jih ali jih bodo v letu 2008 finančne institucije odobrile združenjem kmetijskih zadrug in primarnim kmetijskim zadrugam v Grčiji, pri čemer bodo ta posojila uporabljena za plačilo pridelovalcem za količine žit, kupljenih ali prejetih leta 2008. Zadevna posojila bodo subvencionirana od datuma njihove odobritve. […]

Člen 3. Zadevna posojila se uporabljajo od datuma odobritve do datuma vračila, in sicer najpozneje 30. septembra 2009.[…]“

(16) Sklep grškega ministra za gospodarske zadeve in finance št. 2/88675/0025 z dne 9. decembra 2008 med drugim določa:

„1. Grčija odobri 100-odstotno poroštvo za zavarovanje posojil, ki jih bodo finančne institucije odobrile združenjem kmetijskih zadrug in primarnim kmetijskim zadrugam v Grčiji, pri čemer bodo ta posojila uporabljena za plačilo pridelovalcem za količine žit, kupljenih ali prejetih leta 2008, v skladu z določbami zakona št. 2322/1995. Za posojila, ki jih bodo finančne institucije odobrile združenjem kmetijskih zadrug in primarnim kmetijskim zadrugam v letu 2008 za nakup žit, veljajo določbe tega sklepa od datuma odobritve zadevnih posojil. Skupni znesek posojil, ki so bila ali bodo odobrena, ne sme presegati 150 milijonov EUR. […]

3. […] Če se neplačan del posojila do zapadlosti ne vrne, zadevni znesek zapade in postane plačljiv. Banke morajo za povračilo zajamčenih terjatev od države v treh mesecih po zapadlosti posojila predložiti dokazila iz Sklepa ministra za gospodarske zadeve in finance št. 2/478/0025 z dne 4. januarja 2006 (Uradni list, serija II, št. 16 z dne 13. januarja 2006).“

(17) V skladu s sklepoma grškega ministra za gospodarske zadeve in finance št. 46825/B.2248 z dne 29. septembra 2009 in št. 2/69591/0025 z dne 2. oktobra 2009 je bil rok za vračilo posojil podaljšan do 30. decembra 2010.

(18) Sklep grškega ministra za razvoj podeželja in prehrano št. 8264 z dne 9. decembra 2008 je določal, da se znesek v višini 150 milijonov EUR dodeli 57 združenjem kmetijskih zadrug. Navedeni sklep se sklicuje tudi na sklep vladne komisije z dne 12. novembra 2008 o odobritvi posojil v višini 150 milijonov EUR združenjem kmetijskih zadrug in njihovim članom.

(19) V dopisu grških organov z dne 19. marca 2010 je navedeno, da je vsa zadevna posojila (razen enega) odobrila Grška kmetijska banka (v nadaljnjem besedilu: ATE). Grški organi so dodali, da sta bila subvencioniranje obrestne mere in poroštvo, ki ju je odobrila država, v sektorju žit potrebna zaradi znižanja cen žita v letu 2008, ki je bilo posledica prekomerne letine žit v Grčiji. Grški organi so v tem dopisu navedli, da majhnega posojila, ki ga odobri država, ni mogoče šteti za državno pomoč, ker ni izkrivljalo in ne bi moglo izkrivljati konkurence ter ni vplivalo na trgovino med državami članicami. Grški organi so dodali, da so bile ugodnosti, ki so jih imeli posamezni pridelovalci zaradi zadevnega ukrepa, zelo majhne.

(20) V skladu s členom 1 sporazuma o posojilu med banko ATE in združenji kmetijskih zadrug (v nadaljnjem besedilu: sporazum o posojilu) lahko posojilojemalec posojilo, ki ga odobri banka ATE, uporabi le za nakup ali prejetje žita, pridelanega v letu 2008.

(21) Grški organi so v zvezi s pogoji za odobritev posojila navedli, da je bila uporabljena obrestna mera, ki velja za 12-mesečne grške državne obveznice (izdane tik preden so začele teči obresti), zvišana za 30 %. Poleg tega so trdili, da je sporazum o posojilu med banko ATE in združenji kmetijskih zadrug vključeval pogoj, ki dokazuje, da državne pomoči ni bilo. Ta pogoj je: „Posojilojemalec prevzema odgovornost, da bo v skladu z določbami zakona št. 2844/2000 pred izplačilom posojila z grško državo, ki jo za namene tega sporazuma zastopa Banka, podpisal pogodbo o zavarovanju s premoženjem v zvezi s proizvodi, stranskimi proizvodi in drugimi premičninami, ki jih bo posojilojemalec kupil s tem posojilom, in v zvezi z vsem blagom, ki je v njegovi lasti ali s katerim upravlja.“ To pomeni, da združenja kmetijskih zadrug državi (ki jo zastopa banka ATE) zagotovijo zavarovanje s premoženjem za proizvode, ki jih kupijo s posojilom.

(22) Namestnik ministra za finance je 26. oktobra 2010 sprejel Sklep št. 2/21304/0025. Navedeni sklep določa naslednje:

„A. Združenja kmetijskih zadrug in primarne kmetijske zadruge v Grčiji, ki so pridobili posojila s poroštvom grške države v skladu z veljavnim Sklepom št. 2/88675/0025 z dne 9. decembra 2008, ki ga je sprejel namestnik ministra za gospodarske zadeve in finance, se lahko v skladu z navedenim sklepom odločijo za prestrukturiranje posojil s poroštvom grške države z dne 30. septembra 2010:

Skupno trajanje prestrukturiranega posojila je pet let in se odplačuje v polletnih obrokih (glavnica in obresti), pri čemer se prvi obrok plača 30. marca 2011, zadnji pa 30. septembra 2015.

Poleg tega vsak posojilojemalec grški državi do zapadlosti posojila plačuje premijo varnega pristana v višini 2 % trenutno neplačanega dela posojila. Prva premija se plača ob plačilu prvega obroka 30. marca 2011.

Obstoječa jamstva za zavarovanje s premoženjem v obliki žita v korist grške države so tako odpravljena.

Obrestna mera za prestrukturirano posojilo je obrestna mera, ki jo posamezna finančna institucija uporablja za enako kategorijo posojil. […]“

III. **PRIPOMBE GRČIJE**

(23) Grški organi so v odgovoru z dne 21. januarja 2011 trdili, da je treba subvencioniranje obrestne mere in državno poroštvo za posojila obravnavati v luči sporočila Komisije o začasnem okviru Skupnosti za ukrepe državnih pomoči v podporo dostopu do financiranja ob trenutni finančni in gospodarski krizi ([4]) (v nadaljnjem besedilu: začasni okvir). Zlasti so trdili, da so bila zadevna posojila odobrena med finančno in gospodarsko krizo v letih 2008 in 2009 ter so bila namenjena premagovanju te krize.

(24) Grški organi so poleg tega navedli, da so bile zaradi velikega števila končnih upravičencev (članov zadrug) ugodnosti brezobrestnega posojila za posameznega upravičenca tako majhne, da ni mogoče šteti, da bi povzročale izkrivljanje.

(25) Nazadnje so grški organi trdili, da obveznost posameznega posojilojemalca, da v skladu z ministrskim sklepom št. 2/21304/0025 z dne 26. oktobra 2010 plača zavarovalno premijo v višini 2 %, dokazuje, da državne pomoči ni bilo.

(26) Grški organi so v dopisu z dne 1. decembra 2011 ponovili več utemeljitev v zvezi s potrebo po izvajanju teh ukrepov in razlogi zanje, ki so jih navedli med postopkom. Poleg tega so trdili, da zaradi sprejetja ministrskega sklepa št. 2/21304/0025 z dne 26. oktobra 2010 in uporabe obrestne mere ob prestrukturiranju posojil (tj. obrestne mere, ki jo posamezne finančne institucije uporabljajo za enako kategorijo posojil) subvencioniranje obrestne mere ne pomeni pomoči. Dodali so, da so v obdobju od leta 2009 do 28. novembra 2011 subvencije za obrestne mere, ki jih je odobrila država, znašale 7 762 113 EUR.

IV. **OCENA POMOČI**

IV.1 **Obstoj pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe**

(27) V skladu s členom 107(1) Pogodbe je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgom, če vpliva na trgovino med državami članicami.

(28) Komisija pred izvedbo ocene, ali je zadevni ukrep skladen s pogoji iz člena 107(1) Pogodbe, opozarja na dva vidika ukrepa, ki ju je treba preučiti ob upoštevanju navedene določbe: (a) subvencioniranje obrestne mere in (b) državno poroštvo.

IV.1.1 *Subvencioniranje obrestne mere*

(29) Subvencioniranje obrestne mere, ki ga je grška država odobrila zadrugam v skladu z ministrskim sklepom št. 56700/B.3033 z dne 8. decembra 2008, je skladno z vsemi pogoji iz člena 107(1) Pogodbe. Subvencijo je odobrila grška država in pomeni jasno prednost, ker je tako posojilo dejansko popolnoma brezobrestno. Neposredni upravičenci pomoči so zadruge. Vendar so glede na to, da je nameravala država z odobritvijo posojil povečati prihodek grških kmetov z umetnim zvišanjem cene žit, ki jih pridelovalci prodajo zadrugam, posredni upravičenci pomoči kmetje (pridelovalci). Poleg tega je bil izpolnjen tudi pogoj selektivnosti, ker so upravičenci pomoči samo tiste zadruge in na končni stopnji tudi kmetje, ki so leta 2008 v Grčiji kupovali ali pridelovali žita. Subvencioniranje obrestne mere je bilo odobreno do začetka uporabe ministrskega sklepa št. 2/21304/0025 z dne 26. oktobra 2010 in pred prestrukturiranjem posojila, ko je bilo navedeno, da naj bi se za prestrukturirano posojilo uporabila obrestna mera, ki jo posamezne finančne institucije uporabljajo za enako kategorijo posojil.

(30) Kar zadeva pogoj v zvezi z „izkrivljanjem konkurence“, v skladu s sodno prakso Sodišča že samo dejstvo, da se konkurenčni položaj podjetja v primerjavi z drugimi konkurenčnimi podjetji okrepi z dodelitvijo gospodarske koristi, ki je podjetje sicer v okviru svojega običajnega poslovanja ne bi imelo, pomeni nevarnost izkrivljanja konkurence ([5]). Zdi se, da pomoč, ki se dodeli podjetju, vpliva na trgovino med državami članicami, če podjetje posluje na trgu, odprtem za trgovanje v Skupnosti ([6]). Poleg tega v skladu s sodno prakso Sodišča ni določen prag ali odstotek, pod katerim bi se lahko štelo, da ni vpliva na trgovino med državami članicami. Celo sorazmerno majhen znesek pomoči ali sorazmerno majhna velikost podjetja, ki prejme pomoč, ne pomeni samodejno, da vpliv na trgovino med državami članicami ni mogoč ([7]). Trgovanje v sektorju žit v Skupnosti je obsežno. Zato bi lahko zadevni ukrep vplival na trgovino med državami članicami.

(31) Glede na navedeno se zdi, da so v zvezi s subvencioniranjem obrestne mere izpolnjeni vsi pogoji iz člena 107(1) Pogodbe.

([4]) UL C 16, 22.1.2009, str. 1. Sporočilo je bilo spremenjeno oktobra 2009 (UL C 261, 31.10.2009).

([5]) Sodba Sodišča v zadevi C-730/79, *Philip Morris Holland BV* proti *Komisiji Evropskih skupnosti*, Recueil 1980, str. 2671.

([6]) Glej zlasti sodbo Sodišča 1988 v zadevi C-102/87, *Francoska republika* proti *Komisiji Evropskih skupnosti*, Recueil 1988, str. 4067.

([7]) Sodba Sodišča 2003 v zadevi C-280/00, *Altmark Trans GmbH*, Recueil 2003, str. I-7741, točka 81.

IV.1.2 *Državno poroštvo*

(32) Grška vlada se je z ministrskim sklepom št. 2/88675/0025 z dne 9. decembra 2008 odločila, da bo zadrugam odobrila poroštvo za posojila, sklenjena pri banki ATE. Na splošno merila iz člena 107(1) Pogodbe veljajo za poroštva. Kot je navedeno v oddelku 2.1 Obvestila Komisije o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES za državno pomoč v obliki poroštev ([8]) (v nadaljnjem besedilu: obvestilo o poroštvih), poroštva, ki jih neposredno odobri država, lahko dejansko pomenijo državno pomoč. Ugodnost državnega poroštva je, da tveganje, povezano s poroštvom, nosi država. Takšno tveganje se običajno plača z ustrezno premijo (oddelek 2.2 obvestila o poroštvih). Kadar se država takšni premiji v celoti ali delno odpove, to pomeni ugodnost za podjetje, kateremu je bilo odobreno državno poroštvo, ter zmanjšanje državnih prihodkov. Zato je poroštvo v tem primeru odobreno iz državnih sredstev. V obvestilu o poroštvih je poleg tega navedeno, da gre lahko za državno pomoč, tudi če se izkaže, da država v okviru poroštva ne izvrši nikakršnih plačil.

(33) Ugodnosti, ki jih imajo združenja kmetijskih zadrug in na koncu tudi kmetje zaradi poroštva, so jasne: posojilojemalcem vsaj do 30. marca 2011 (glej uvodno izjavo 22) ni bilo treba plačati ustrezne premije, ki bi jo običajno morali plačati za poplačilo ustreznega tveganja. Poleg tega državno poroštvo v primerjavi z razmerami brez poroštva posojilojemalcem omogoči, da posojilo najamejo pod finančnimi pogoji, ki so ugodnejši od običajnih pogojev na finančnih trgih. Oddelek 3.4 obvestila o jamstvih vsebuje seznam vseh pogojev, ki morajo biti izpolnjeni, da se državna poroštvena shema ne obravnava kot državna pomoč. Jasno je, da obravnavani ukrep ne izpolnjuje vseh zadevnih pogojev. Zdi se na primer, da v tem primeru nista bila izpolnjena vsaj dva od teh pogojev: zadevno poroštvo zajema več kot 80 % posojil in zadevna shema je na voljo tudi posojilojemalcem v finančnih težavah.

(34) Kot je navedeno v uvodni izjavi 29, so neposredni upravičenci pomoči zadruge. Glede na to, da je nameravala grška država z odobritvijo posojil povečati prihodek grških kmetov z umetnim zvišanjem cene žit, ki jih pridelovalci prodajo zadrugam, pa so posredni upravičenci pomoči kmetje (pridelovalci). Prav tako je izpolnjen pogoj selektivnosti, ker so upravičenci pomoči samo tiste zadruge in kmetje, ki so leta 2008 v Grčiji kupovali ali pridelovali žita.

(35) Za pogoja „izkrivljanja konkurence“ in „vpliva na trgovino“ veljajo ugotovitve iz uvodne izjave 30.

([8]) UL C 155, 20.6.2008, str. 10.

(36) Nazadnje so grški organi trdili, da zavarovanje s premoženjem, ki so ga združenja kmetijskih zadrug zagotovila državi, kot določa sporazum o posojilu, pomeni, da pomoči ni bilo. Vendar po mnenju Komisije iz odločitve o začetku postopka to ne velja zaradi naslednjih razlogov: (a) prvič, če zadruge ne vrnejo posojil, se lahko država sama odloči, ali bo uveljavljala pravice, odobrene s sporazumi o zavarovanju s premoženjem, ali ne; (b) drugič, zdi se, da zavarovanje s premoženjem ne zavaruje celotnega zneska posojila, saj je cena, ki jo združenja kmetijskih zadrug plačujejo kmetom za nakup žit (ki bi bila običajno enaka znesku posojil), višja od tržne cene.

(37) Poleg tega je treba opozoriti, da je bilo zavarovanje s premoženjem ukinjeno z ministrskim sklepom št. 2/21304/0025 z dne 26. oktobra 2010. Kot je navedeno v uvodni izjavi 22, je to zavarovanje s premoženjem z dnem vračila prvega obroka, tj. 30. marca 2011, nadomestila 2-odstotna premija. Grški organi so v dopisu z dne 7. junija 2011 trdili, da v skladu z obvestilom o poroštvih premija pomeni zagotovitev „varnega pristana“ za mala in srednje velika podjetja, pri čemer lahko na njihovo plačilno sposobnost vplivajo neugodne razmere. Ta trditev je nesprejemljiva zaradi razlogov iz uvodnih izjav 38, 39 in 40.

(38) Določba o 2-odstotni premiji varnega pristana je bila sprejeta šele oktobra 2010 in se uporablja le za zneske z rokom plačila v septembru 2010. Tudi če bi se lahko strinjali, da so s to premijo odpravljeni vsi elementi državne pomoči (kar pa ne drži), bi državno poroštvo do takrat še vedno pomenilo državno pomoč.

(39) Poleg tega iz besedila ministrskega sklepa št. 2/21304/0025 z dne 26. oktobra 2010 izhaja, da imajo *združenja kmetijskih zadrug možnost in ne dolžnost uporabiti zadevno določbo* (glej uvodno izjavo 22). Grški organi so v zvezi s tem navedli, da so posojilojemalci dejansko morali uveljavljali zadevno določbo, ker mora v skladu s členom 13 sporazuma o posojilu dolgovani znesek povrniti država v treh mesecih, razen če je posojilo vrnjeno do 30. septembra 2009, pri čemer bi država zoper posojilojemalca sprejela upravni izvršilni ukrep. Ta trditev je prav tako nesprejemljiva: če država dolgovani znesek povrne, ni nujno, da bo ukrepala zoper prvotnega dolžnika, da bi izterjala ta znesek, ampak se lahko kadar koli odloči, da tega ne bo storila.

(40) Nazadnje se zdi, da 2-odstotna premija sama po sebi ni element, ki bi v skladu z obvestilom o poroštvih dokazoval, da ni šlo za državno pomoč, kot so trdili grški organi. Tudi če bi se strinjali s trditvami grških organov, da so vsi upravičenci v okviru ukrepa mala in srednje velika podjetja, bi v tem primeru veljal oddelek 3.5 obvestila o poroštvih. V tem oddelku zadevnega obvestila je pojasnjeno, da morajo biti izpolnjeni vsi pogoji iz točk

3.4(a), (b), (c), (e), (f) in (g), da se poroštvo, dodeljeno v okviru sheme, v zvezi s katero se zahteva enotna premija, ne obravnava kot državna pomoč. Kot je že pojasnjeno v uvodni izjavi 33, ti pogoji v tem primeru niso bili izpolnjeni: zadevno poroštvo zajema več kot 80 % posojil, pri čemer je zadevna shema na voljo tudi posojilojemalcem v finančnih težavah.

(41) Glede na navedeno so v zvezi z državnim poroštvom za posojila izpolnjeni vsi pogoji iz člena 107(1) Pogodbe.

IV.2 **Združljivost pomoči**

IV.2.1 *Splošne pripombe*

(42) Pogodba določa nekatere izjeme od splošnega načela nezdružljivosti državnih pomoči z notranjim trgom iz člena 107(1) Pogodbe. Nekatere od teh izjem za to zadevo očitno ne veljajo. To vključuje izjeme iz člena 107(2), ki zajemajo pomoč socialnega značaja, pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče, in pomoč v zvezi s ponovno združitvijo Nemčije.

(43) Enako velja za izjeme iz člena 107(3)(a), (b) in (d) Pogodbe, saj zadevna pomoč ni bila nikoli namenjena za pospeševanje gospodarskega razvoja območij, kjer je življenjska raven izjemno nizka ali kjer je podzaposlenost velika, za pomembne projekte skupnega evropskega interesa ali za pospeševanje kulture in ohranjanja kulturne dediščine.

(44) Zato bi se lahko v tem primeru uporabilo le odstopanje iz člena 107(3)(c) Pogodbe, ki določa, da se pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij lahko šteje za združljivo z notranjim trgom, kadar takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnim interesom. Da bi bila pomoč zajeta v to odstopanje, mora biti skladna s pravili Unije glede državnih pomoči. Na področju kmetijstva so ta pravila določena v Smernicah Komisije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju 2007–2013 ([9]) (v nadaljnjem besedilu: kmetijske smernice).

(45) Glede na podatke, ki so na voljo Komisiji, je zadevni ukrep namenjen odpravljanju posledic prekomerne letine žit v Grčiji leta 2008. Zlasti so grški organi v dopisu z dne 19. marca 2010 priznali, da je bil ukrep namenjen tudi „zagotovitvi minimalnega prihodka pridelovalcem“.

([9]) UL C 319, 27.12.2006, str. 1.

(46) Poleg tega je bila glede na to, da so bila posojila v višini 150 milijonov EUR namenjena združenjem kmetijskih zadrug za nakup žita, ki so ga pridelali njihovi člani (ministrski sklep št. 8264 z dne 9. decembra 2008), pomoč očitno odobrena na podlagi pridelanih količin.

(47) Vrsta pomoči, ki jo je odobrila Grčija, v kmetijskih smernicah ali drugih pravilih Unije v zvezi s tem ni predvidena, pri čemer tega niso trdili niti grški organi. Zato se zdi, da je bila to pomoč za tekoče poslovanje, ki je bila namenjena povečanju prihodka kmetov z umetnim zvišanjem cen žita. Takšne ukrepe pravila Unije glede državnih pomoči strogo prepovedujejo.

(48) Opozoriti je treba, da v skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije pomoč za tekoče poslovanje, tj. pomoč, ki naj bi podjetja razbremenila stroškov, ki bi jih običajno morala imeti za tekoče upravljanje svojih dejavnosti, načeloma izkrivlja konkurenco, ker na eni strani ne pospešuje „razvoja“ nobenega gospodarskega sektorja, na drugi strani pa upravičencem zagotavlja umetno finančno podporo, ki trajno izkrivlja konkurenco in vpliva na trgovino na način, ki je v nasprotju s skupnim interesom.

(49) Trgi kmetijskih proizvodov v Evropski uniji so celovito urejeni s skupnimi ureditvami trga. Naloga skupne ureditve trga je, da med drugim zagotovi lojalno konkurenco med gospodarskimi subjekti zadevnega sektorja v Evropski uniji. Ukrepi za podporo trga, kot so ukrepi, ki jih je uvedla in financirala Grčija, so v nasprotju s cilji skupne ureditve trga za žito in lahko pomenijo resno motnjo za njegovo delovanje.

(50) Kot je Sodišče že večkrat poudarilo ([10]), lahko vsak poseg države članice v tržne mehanizme, razen tistih, ki so posebej določeni s predpisi Unije, vpliva na delovanje skupnih ureditev trga in nekaterim gospodarskim skupinam v Uniji omogoči neupravičene prednosti. Sodišče je v svoji nedavni sodbi ([11]) znova opozorilo, da države članice v sektorjih, ki so zajeti s skupno ureditvijo trga, in še toliko bolj, kadar ta ureditev temelji na skupnem sistemu cen, z enostransko sprejetimi nacionalnimi predpisi ne smejo več posegati v mehanizem oblikovanja cen, ki jih skupna ureditev ureja na isti stopnji proizvodnje in trženja.

([10]) Glej na primer sodbo Sodišča v zadevi C-83/78, *Pigs Marketing Board* proti *Raymond Redmond*, Recueil 1978, str. 2347, točka 60.

([11]) Sodba Sodišča v zadevi C-283/03, *Kuipers*, ZOdl. 2005, str. I-04255, točke 42, 49 in 53.

(51) Navesti je treba, da nacionalni mehanizmi subvencioniranja cen, kot so mehanizmi v zadevnem primeru, ogrožajo skupni sistem cen in splošneje namen mehanizmov, ustvarjenih s predpisi Unije o skupni ureditvi trgov, celo kadar je njihov cilj izboljšati prihodek kmetov.

(52) Nazadnje je Komisija preučila tudi, ali bi bilo mogoče pomoč šteti za združljivo na podlagi sporočila Komisije z naslovom Smernice Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah ([12]). Tudi če bi bil v času odobritve pomoči upravičencu odobren status podjetja v težavah v smislu oddelka 2 navedenih smernic (kar ni jasno), pa grški organi niso navedli, ali so bili v zadevnih primerih izpolnjeni številni pogoji iz teh smernic, s čimer bi bila morda utemeljena odobritev pomoči določenemu upravičencu.

IV.2.2 *Začasni okvir*

(53) Grški organi so odobritev pomoči utemeljili z gospodarsko krizo in pomanjkanjem dostopa zadrug do finančnih sredstev. Potem ko je Komisija priznala resnost finančne krize, je leta 2009 sprejela „začasni okvir“ ([13]), v skladu s katerim se pomoč, ki lahko v primeru primarnih kmetijskih proizvajalcev znaša do 15 000 EUR, šteje za združljivo z notranjim trgom.

(54) Grški organi so v dopisu z dne 21. januarja 2011 trdili, da sta subvencioniranje obrestnih mer in državno poroštvo za posojila zajeta v določbah začasnega okvira. Zlasti so trdili, da so bila zadevna posojila odobrena med finančno in gospodarsko krizo v letih 2008 in 2009 ter so bila namenjena premagovanju te krize. Grški organi so dodali, da so bile zaradi velikega števila končnih upravičencev (članov zadrug) ugodnosti brezobrestnega posojila za posameznega upravičenca tako majhne, da ni mogoče šteti, da bi povzročile izkrivljanje. Nazadnje so trdili, da se v skladu s členom 7 začasnega okvira določbe tega okvira uporabljajo tudi za nepriglašene sheme državne pomoči.

(55) Komisija se s trditvami grških organov ne more strinjati in meni, da se določbe začasnega okvira v zadevnem primeru ne uporabljajo. Področje uporabe začasnega okvira je bilo šele 31. oktobra 2009 ([14]) razširjeno, da se je vključila primarna kmetijska proizvodnja. Zato vse sheme državnih pomoči, odobrene pred začetkom veljavnosti tega podaljšanja, ne morejo biti zajete v začasni okvir. V tem primeru je v členu 1 ministrskega sklepa št. 56700/B.3033 z dne 8. decembra 2008 navedeno, da se subvencioniranje obrestne mere uporablja za posojila, ki so bila, ali bi bila, odobrena leta 2008. Torej so bila zadevna posojila in s tem državna pomoč odobrena pred 31. oktobrom 2009.

(56) Poleg tega Komisija opozarja, da zadevni ukrepi ne izpolnjujejo pogoja iz začasnega okvira, v skladu s katerim se mora pomoč, da se šteje za združljivo, uporabljati za celoten kmetijski sektor, ne le za sektor enega proizvoda, kot je sektor žita, tako kot v zadevnem primeru.

V. **ZAKLJUČEK**

(57) Komisija ugotavlja, da je Grčija zadevno shemo pomoči izvajala nezakonito in v nasprotju s členom 108(3) Pogodbe. Ker je pomoč nezdružljiva z notranjim trgom, mora Grčija zadevno shemo pomoči ukiniti in od upravičencev zahtevati vračilo dodeljene pomoči.

(58) Posamezna pomoč, odobrena v skladu z zadevno shemo, ne pomeni pomoči, če ob odobritvi izpolnjuje pogoje iz uredbe, ki je bila sprejeta v skladu s členom 2 Uredbe Sveta (ES) št. 994/98 z dne 7. maja 1998 o uporabi členov 92 in 93 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za določene vrste horizontalne državne pomoči ([15]) in je veljala ob odobritvi pomoči.

(59) Posamezna pomoč, odobrena na podlagi zadevne sheme, ki ob odobritvi izpolnjuje pogoje iz uredbe, sprejete v skladu s členom 1 Uredbe (ES) št. 994/98, ali na podlagi druge odobrene sheme pomoči, je združljiva z notranjim trgom do največje intenzivnosti pomoči, ki se uporablja za takšno pomoč –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Shema, vzpostavljena za pridelovalce žita in združenja kmetijskih zadrug za zbiranje žit na podlagi ministrskih sklepov št. 56700/B.3033 z dne 8. decembra 2008 in št. 2/88675/0025 z dne 9. februarja 2008 v obliki posojila s poroštvom grške države in subvencioniranja obrestne mere, pomeni državno pomoč. Zadevna državna pomoč, ki jo je Grčija odobrila nezakonito in v nasprotju s členom 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije, je nezdružljiva z notranjim trgom.

Člen 2

Posamezna pomoč, odobrena na podlagi sheme iz člena 1, ne pomeni pomoči, če je ob odobritvi izpolnjevala pogoje iz uredbe, ki je bila sprejeta v skladu s členom 2 Uredbe (ES) št. 994/98 in je veljala ob odobritvi pomoči.

([12]) UL C 244, 1.10.2004, str. 2.
([13]) Glej opombo 4.
([14]) Glej spremembo začasnega okvira (UL C 261, 31.10.2009, str. 2).
([15]) UL L 142, 14.5.1998, str. 1.

Člen 3

Posamezna pomoč, odobrena na podlagi sheme iz člena 1, ki ob odobritvi izpolnjuje pogoje iz uredbe, sprejete v skladu s členom 1 Uredbe (ES) št. 994/98, ali na podlagi druge odobrene sheme pomoči, je združljiva z notranjim trgom do največje intenzivnosti pomoči, ki se uporablja za takšno pomoč.

Člen 4

1. Grčija od upravičencev zahteva vračilo nezdružljive pomoči, ki je bila dodeljena na podlagi sheme iz člena 1.

2. Pomoč, ki se vrne, vključuje obresti, izračunane od datuma, ko je bila pomoč na voljo upravičencem, do datuma dejanskega vračila pomoči.

3. Obresti se izračunajo z obrestnoobrestnim računom v skladu s poglavjem V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 ([16]).

4. Grčija prekliče vsa neizplačana plačila pomoči iz člena 1 od datuma uradnega obvestila o tem sklepu.

Člen 5

1. Vračilo pomoči iz člena 1 se izvede takoj in učinkovito.

2. Grčija zagotovi, da se ta sklep izvede v štirih mesecih od datuma uradnega obvestila o tem sklepu.

Člen 6

1. Dva meseca po uradnem obvestilu o tem sklepu Grčija Komisiji predloži naslednje informacije:

(a) seznam upravičencev, ki so prejeli pomoč na podlagi sheme iz člena 1, in skupni znesek pomoči, ki jo je prejel posamezni upravičenec;

(b) skupni znesek (glavnica in obresti), ki ga mora vrniti vsak upravičenec;

(c) podroben opis že sprejetih in načrtovanih ukrepov za uskladitev s tem sklepom;

(d) dokumente, ki dokazujejo, da se je od upravičencev zahtevalo vračilo pomoči.

2. Grčija obvešča Komisijo o napredku glede nacionalnih ukrepov, sprejetih za izvajanje tega sklepa, dokler se vračanje pomoči iz člena 1 ne konča. Grčija na zahtevo Komisije takoj predloži vse informacije o že sprejetih in načrtovanih ukrepih za uskladitev s tem sklepom. Zagotovi tudi podrobne informacije o zneskih pomoči in obrestih, ki so jih upravičenci že povrnili.

Člen 7

Ta sklep je naslovljen na Helensko republiko.

V Bruslju, 25. januarja 2012

Za Komisijo
Dacian CIOLOȘ
Član Komisije

([16]) UL L 140, 30.4.2004, str. 1.